OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Erityisasiantuntija Hanna Leivo

3.6.2026

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Oikeusministeriön lisäselvitys lähisuhteessa tapahtuneen lievän pahoinpitelyn käsittelystä sakkomenettelyssä

Sakkomenettelyyn soveltuvaa rikosasiaa rajataan yleisesti siten, että sakkomenettelyssä käsiteltävän asian tulee olla sakkomenettelylain 1 §:n nojalla **yksinkertainen ja selvä**. Lähisuhteessa tapahtunutta lievää pahoinpitelyä ei ole nykyisin rajattu sakkomenettelyn soveltamisalan ulkopuolelle vaan syyttäjä voi antaa asiassa rangaistusmääräyksen, mikäli asia on yksinkertainen ja selvä. Sakkomenettelyn soveltamisalaa laajennettaessa toimivalta kyseisissä asioissa siirtyisi esitutkintaviranomaiselle (pl. 40 päiväsakkoa ylittävin osin asiat ratkaisisi edelleen syyttäjä). Arvioitaessa lähisuhteessa tapahtuneen lievän pahoinpitelyn käsittelyä sakkomenettelyssä on hyvä huomata, että kaikki lievät pahoinpitelyt eivät tulisi jatkossakaan käsiteltäviksi sakkomenettelyssä vaan ainoastaan ne lievät pahoinpitelyt, jotka ovat yksinkertaisia ja selviä.

Sakkomenettelyssä käsiteltiin lievää pahoinpitelyä koskevia asioita 135 kappaletta vuonna 2024 (HE 5/2026 vp, s. 18). Luvusta ei ole eroteltavissa se, kuinka moni sakkomenettelyssä käsitelty lievä pahoinpitely oli tehty lähisuhteessa.

Lain soveltamisalan ulkopuolelle ei siten edellä esitetyn perusteella ole nykyisinkään rajattu lähisuhteessa tapahtuneita lieviä pahoinpitelyitä, mikäli ne ovat selviä ja yksinkertaisia. Tällaista rajausta ei oikeusministeriön näkemyksen mukaan ole tarkoituksenmukaista tehdä jatkossakaan, vaan riittävää olisi rajata asian soveltuvuus sakkomenettelyyn johdonmukaisesti asian yksikertaisuuden ja selvyyden perusteella – kuten muidenkin rikosnimikkeiden osalta. Näin ollen, mikäli lähisuhteessa tapahtunut lievä pahoinpitely ei olisi selvä ja yksinkertainen, tulisi asia – kuten nykyisin – siirtää rikosprosessissa käsiteltäväksi.

Sakkomenettely edellyttää sekä epäillyn että asianomistajan suostumusta. Asianomistajan intressissä voi olla saada asia käsiteltyä nopeasti sakkomenettelyssä. Kun asia käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin sakkomenettelyssä, rikoksesta epäilty saisi nopeasti teon jälkeen rangaistuksen moitittavasta menettelystään.

Asian arvioinnissa on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että sakkomenettelyssä on kyse rangaistusseuraamuksen määräämisestä. Näin ollen rikoksesta epäilty saa moitittavasta menettelystään sakkomenettelyssä rangaistuksen. Mikäli lähisuhteessa tapahtunut lievä pahoinpitely käsiteltäisiin sakkomenettelyn sijaan tuomioistuimessa, käsiteltäisiin valtaosa sakkomenettelyyn muutoin soveltuvista asioista tuomioistuimen kirjallisessa menettelyssä.

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Meritullinkatu 10 00170 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

Edellä lausutun perusteella lakivaliokunta voisi mietinnön perusteluissaan todeta lähisuhteessa tapahtuneen ja sakkomenettelyssä käsiteltävän lievän pahoinpitelyn osalta esimerkiksi seuraavaa.

Kaikki lähisuhteessa tapahtuneet lievät pahoinpitelyt eivät tulisi jatkossakaan käsiteltäviksi sakkomenettelyssä, vaan sakkomenettelyssä voitaisiin ratkaista ainoastaan ne lähisuhteessa tapahtuneet lievät pahoinpitelyt, jotka ovat yksinkertaisia ja selviä. Sakkomenettely edellyttää lisäksi aina sekä epäillyn että asianomistajan suostumusta.